

РЕШЕНИЕ

№ 516

гр. София, 27.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Георгиев
Лилия М. Руневска

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Ирина Р. Славчева Въззивно гражданско дело
№ 20231800500387 по описа за 2023 година

С решение № 12 от 25.03.2019 год. по гр. дело № 447/2018 год. на Етрополския районен съд, допълнено с решение от 01.01.2019 год. по същото дело, съдът е признал за установено на основание чл. 422, ал. 1 от ГПК съществуването на вземанията на „П.К.“ ООД, гр. Е., против Ц. Т. Т. от гр. Е. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД, гр. Е. въз основа на спогодба от 29.12.2010 год., за което е издадена заповед за изпълнение на парично задължение № 131/24.07.2013 год. по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 216/2013 год. по описа на ЕтРС, както следва: парично вземане в общ размер от 17 165.08 лева, от които 12 500 лева – главница, ведно със законната лихва, считано от 24.07.2013 год. – датата на подаване на заявлението в съда до изплащане на вземането и сумата 2500 лева – еднократна договорна неустойка по чл. 3, ал. 6 от спогодбата; договорна лихва в размер на 2 165.08 лева, от които 291,39 лева лихва за времето от 01.01.2011 год. до 31.12.2011 год.; 1292,09 лева лихва за времето от 01.01.2012 год. до 31.12.2012 год. и 581,60 лева лихва за времето от 01.01.2013 год. до 16.06.2013 год., както и разноски по делото в размер на 1943,30 лева, от които 343,30 лева за държавна такса и 1600 лева за адвокатско възнаграждение. С решението ответниците са осъдени да заплатят на ищеца сумата 1738,30 лева разноски по делото.

Подадени са въззивни жалби срещу основното и допълнителното решение от ответниците в първоинстанционното производство, които ги обжалват с доводи за

противоречие с материалния закон и със събраните по делото доказателства, както и поради допуснати процесуални нарушения. Молят съда да ги отмени и вместо това да постанови решение, с което да отхвърли изцяло предявените искове.

Ищецът оспорва въззивните жалби.

По така подадените въззивни жалби е образувано гр.д. № 860/2019 год. по описа на СОС. С определение № 1077/13.12.2019 год. СОС е прекратил производството по делото и е върнал същото на ЕтРС за произнасяне по предявения от ответника Ц. Т. с отговора на исковата молба инцидентен установителен иск по чл. 212 от ГПК за прогласяване нищожността на спогодба от 29.12.2010 год., сключена между „П.К.“ ООД, гр. Е., Ц. Т. Т. от гр. Е. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД, гр. Е..

След връщане на делото на ЕтРС с определение от 13.07.2022 год. на основание чл. 22, ал. 1, т. 2 и т. 6 от ГПК съдия Цветомир Цветанов се е отвел от разглеждане на делото. Тъй като другият магистрат, правораздаващ в РС–Е. съдия Мая Николова е освободена от длъжност поради придобиване право на пенсия и е била налице невъзможност делото да бъде разгледано от ЕтРС, с определение от 15.04.2022 год. съдът е прекратил производството по гр.д. № 447/2018 год. и е изпратил делото на СОС за произнасяне по реда на чл. 23, ал. 3 от ГПК. С определение № 260/21.04.2022 год. по ч.гр.д. № 258/2022 год. СОС е изпратил гр.д. № 447/2018 год. по описа на Етрополския районен съд за разглеждане на Пирдопския районен съд, на основание чл. 23, ал. 3 от ГПК.

С решение № 10 от 30.01.2023 год. по гр.д. № 215/2022 год. Пирдопският районен съд е отхвърлил като неоснователен предявения от Ц. Т. Т. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД срещу „П.К.“ ООД инцидентен установителен иск с правно основание чл. 212 ГПК вр. чл. 26 от ЗЗД за прогласяване нищожността на спогодба от 29.12.2010 год., сключена между страните - „П.К.“ ООД като кредитор, от една страна, и Ц. Т. Т. в лично качество и като управител на и „К.-Ц.Т.“ ЕООД - длъжници, от друга страна, с изключение на чл. 6 от същата спогодба, нищожността на която съдът е прогласил, на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД поради противоречие със закона, а именно – с разпоредбата на чл. 107, ал. 1, изр. 2 от ЗЗД.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ответниците в частта, с която съдът е отхвърлил предявения инцидентен установителен иск с искане същото да бъде отменено и вместо него въззивният съд да постанови друго, с което да уважи изцяло така предявения иск.

Ищецът оспорва въззивната жалба.

След преценка на събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Ищецът „П.К.“ ООД твърди в исковата молба, че с договор за спогодба, сключен на 29.12.2010 год. основание чл. 99 и чл. 365 от ЗЗД, нотариално заверен, страните по делото са прекратили съществуващия между тях спор, възникнал по повод изпълнение на задължения по договор за заем от 24.08.2005 год., като са се съгласили, че ответниците – солидарно отговорни длъжници за сума в общ размер от 15 450 лева при условията и реда,

определени в спогодбата, да заплатят останалата част от дължимата сума в размер на 12 500 лева – главница в срок до 36 месеца от подписването на спогодбата, заедно с месечна лихва върху тази сума в размер на 2,35% месечно. Уговорено е също така при забава или неплащане на задължението в договорения размер ответниците да заплатят неустойка в размер на 20% върху неизплатения остатък от сумата по чл. 1, ал. 2 на спогодбата, а именно: върху 15450 лева. С подписването на спогодбата страните са се съгласили да прекратят отношенията си във връзка със сключен договор за заем от 24.08.2005 год., като отношенията във връзка с този договор са уредени по силата на спогодбата. Поради неизпълнение на задължението на ответниците да заплатят процесната сума ищецът подал заявление по чл. 417 от ГПК, като за процесните суми е издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д. № 216/2013 год. по описа на ЕтРС. Поради подадено в срок възражение срещу заповедта, съдът е указал на ищеца да предяви установителни искове за вземанията си, което обуславя и правния интерес от предявените искове по чл. 422, ал. 1 от ГПК.

В писмения отговор на исковата молба ответникът Ц. Т. оспорва исковете с довода, че спогодбата, от която ищецът твърди, че произтичат вземанията му, е нищожна поради това, че длъжникът от името на трети лица – Т. Т. и К.П. – ипотекарни длъжници по договора за заем, без основание поел задължение и дал съгласие, че действието на сключената с н.а. № 27/2005 год. на СВ-Е. ипотека запазва своето действие до изпълнение на дълга по спогодбата. Сочи също така, че спогодбата представлява новация, като от същата не става ясно по какъв начин е формирано задължението в посочения размер от 15 450 лева, поради което е налице невъзможен предмет, произтичащ от неяснотата относно новираното задължение и обстоятелството, че заем в посочения размер реално не е предоставян на ответника Ц. Т. и на дружеството- ответник. Договорът за заем от 24.08.2005 год., сключен между Ц. Т. и третото лице – П.К. е прекратен и по отношение на него Т. няма неизплатени задължения. Поради това и спогодбата е нищожна поради липса на предмет, а именно – липса на реално възникнало вземане от страна на „П.К.“ ООД към Ц. Т.. Сключената спогодба, която по същността си е новация се явява нищожна и в частта относно договорената лихва в чл. 3 от спогодбата, тъй като противоречи на добрите нрави и е прекомерна. Сочи още, че не е уведомен за посочената в спогодбата цесия на вземането от 01.10.2010 год., като не е получил съобщение – уведомление по чл. 99 от ЗЗД от евентуалния кредитор П.К., но и задължение от страна на ответника към това лице не съществува. Твърди, че не е получил претендираните суми, поради което не дължи връщането им. Моли да бъде прогласена нищожността на спогодбата, както и да бъде отхвърлен предявения установителен иск по чл. 422 от ГПК.

В уточняваща молба от 13.07.2022 год. по гр.д. № 215/2022 год. на ПРС ответникът Ц. Т. се е позовал на нищожност на спогодбата по предявения инцидентен установителен иск, като е посочил, че е нищожна клаузата в чл. 6 от същата, тъй като новацията и прехвърлянето на ипотечното право на кредитора върху предмета на обезпечението по договора за заем може да се извърши само със съгласието на ипотекарните длъжници, изразено в писмена форма с нотариална заверка на подписите, която в случая не е спазена –

основание за нищожност по чл. 26 от ЗЗД.

В срока за отговор на исковата молба по чл. 131 от ГПК не е постъпил такъв от ответното дружество.

Със заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 216/2013 год. по описа на ЕтРС е представена спогодба от 29.12.2010 год., по силата на която страните са се съгласили „К.-Ц.Т.“ ЕООД да встъпи по реда на чл. 101 от ЗЗД като солидарно отговорен съдължник на Ц. Т. по задължението му по договор за заем от 24.08.2005 год., както и че по силата на договор за цесия на вземане от 01.10.2010 год. П.К. е прехвърлил на „П.К.“ ООД вземането си по договора за заем и длъжниците са уведомени по надлежния ред. Посочено е също така, че поради неизпълнение на задълженията за погасителни вноски по чл. 5, ал. 1 от договора за заем длъжниците Ц. Т. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД дължат на кредитора „П.К.“ ООД общо сумата в размер на левовата равностойност на 7 890 евро, представляваща 15 450 лева по договора за заем от 24.08.2005 год., в която се включват невърнатата главница в размер на 12 500 лева; дължимата договорна лихва към 28.12.2010 год. в размер общо на 2 920 лева. След взаимни отстъпки страните са се споразумели, че прекратяват съществуващия между тях спор, възникнал по повод изпълнението на задълженията по договора за заем от 24.08.2005 год., като длъжниците са се задължили да върнат оставащата главница от 12 500 лева в срок до 36 месеца от подписването на спогодбата, заедно с месечна лихва върху същата сума в размер на 2,35%. Уговорено е главницата да се изплати до посочения срок наведнъж или на части, в брой или чрез банков превод по посочената от кредитора сметка. Посочено е, че длъжниците плащат уговорената месечна лихва в договорения размер върху остатъка от дължимата сума, в която не се включва погасителната вноска с падеж на същата дата, ако същата бъде направена до или едновременно с начисляването на лихвата. Страните са се споразумели длъжниците да изплатят дължимата договорна лихва в размер на 2 920 лева в срок до 6 месеца след подписването на спогодбата. Уговорено е също така, че при забава или неплащане на задължение в договорения със спогодбата размер длъжниците дължат неустойка за забава в размер на 0,15% за всеки просрочен ден, която се изчислява върху просрочените дължими плащания по чл. 3, ал. 1 и ал. 3. Длъжниците дължат и еднократна договорна неустойка в размер на 20% върху неизплатения остатък от сумата по чл. 1, ал. 2, ако кредиторът бъде принуден да се удовлетвори по съдебен път. Длъжникът Ц. Т. е декларирал също така, че договорът за ипотека, сключен с н.а. № 27/2005 год. и вписан в СВ-Е. запазва своето действие до изпълнение от длъжниците на задълженията по спогодбата. Посочено е, че спогодбата отменя всички други предишни договорености между страните и обезсилва действието на сделките и документите, в т.ч. и всички приходно-финансови документи, издадени от заемотателя в полза на длъжниците, извън посоченото обезпечение, сключени между тях, като страните са се съгласили, че с подписването ѝ отношенията им, произтичащи от договора за заем от 24.08.2005 год. се уреждат изцяло съобразно тази спогодба.

С предходна спогодба от 11.07.2007 год., сключена между П.К. и Ц. Т. страните са се

съгласили, че ответникът дължи на заемодателя левовата равностойност на сумата 6 646,79 евро, представляващи 13 000 лева, заедно с лихва в размер на 3% месечно по договора за заем от 24.08.2005 год., като е изготвен погасителен план, съгласно който задължението ще бъде погасено.

Видно от кредитни движения по сметка с титуляр „П.К.“ ООД на л. 88-89 по гр.д. № 52/2017 год. по описа на ЕтРС за периода 01.01.2011 год. – 31.12.2011 год. и за периода 01.01.2012 год. – 31.12.2012 год. ответното дружество е заплатило вноски по кредит в полза на ищеца в размер общо на 3720 лева, от които през 2011 год. е заплатена общо сумата 2350 лева, а през 2012 год. – 1370 лева.

В договор за цесия на вземане от 01.10.2010 год., сключен между П.Т.К. - цедент и „П.К.“ ООД – цесионер страните са се съгласили цедентът да прехвърли възмездно на цесионера изискуемото и ликвидно парично задължение на Ц. Т. към цедента в размер на 12 500 лева – невърната главница, възникнало по силата на договор за заем от 24.08.2005 год., сключен между К. като заемодател и Т. – заемополучател. С уведомление от 01.10.2010 год. на основание чл. 99 от ЗЗД П.К. чрез пълномощника си Е.К. е уведомил Ц. Т. за цесията, извършена по силата на договора от 01.10.2010 год.

С допълнително споразумение към договора за цесия от 19.06.2013 год. страните са се споразумели договорът за ипотека на недвижим имот, вписан в СВ-Е. с рег. № 27/2005 год. да запази своето действие като обезпечение на прехвърленото вземане с договора за цесия от 01.10.2010 год.

Видно от н.а. № 27 от 24.08.2005 год. на ЕтРС П.К. чрез пълномощника си Е.К. е предоставил на Ц. Т. в заем сумата в размер на левовата равностойност на 6 647,63 евро при месечна лихва в размер на 3% за срок от 60 месеца, считано от датата на сключване на договора за заем между страните с краен срок на издължаване 24.08.2010 год. и при всички други условия, определени в договора за заем от 24.08.2005 год., като за обезпечение на дадената в заем сума третите лица – ипотекарни длъжници Т. Т. и К.П. са учредили в полза на П.К. договорна ипотека върху свой собствен недвижим имот, представляващ СИО, а именно – масивна жилищна сграда в УПИ VI-1186 в кв. 106 по плана на гр. Е..

Според заключението на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза на в.л. Д. от 18.02.2019 год. задълженията по спогодбата от 29.12.2010 год. след подписването ѝ са погасявани и осчетоводявани от ищеца “П.К.“ ООД, като са внесени следните суми: през 2011 год. – 2350 лева, през 2012 год. – 1370 лева и през 2013 год. – една вноска в размер на 200 лева, или общо внесените суми за периода 29.10.2010 год. - 02.01.2013 год. са в размер на 3920 лева. Новата договорна месечна лихва от 2,35% върху главницата от 12 500 лева възлиза общо на 10 575 лева /293,75 лева месечно и със срок на издължаване 36 месеца/, но същата не фигурира в приложената в заповедното производство счетоводна справка от 16.06.2013 год. /в справката е записано „договорна лихва“, но същата е изчислена на база законната лихва за същия период/. Заплатената сума в размер на 3920 лева ищецът е осчетоводил изцяло за покриване на прехвърлената договорна лихва – 2920 лева, както и за погасяване на част в размер на 1000 лева от договорната лихва по чл. 3, ал. 1 от спогодбата.

Всички счетоводни документи при ищцовото дружество са съставени въз основа на спогодбата от 29.12.2010 год. като първичен счетоводен документ, който е основанието и за откриването на различните счетоводни сметки, както и отразяването на движението по тях във вторичните счетоводни регистри. Дружеството ищец е получавало и осчетоводявало всички плащания от ответника „К.-Ц.Т.“ ЕООД по банковата си сметка в „ЦКБ“ АД, клон Е.. Получените суми по дати и размер са подробно описани в Приложение № 1 към експертизата.

Според показанията на св. Е.К. през периода 2010 – 2012 год. същата била пълномощник на „П.К.“ ООД и обслужвала счетоводно дружеството. След сключване на процесната спогодба кредитът на предишния заемодател бил преобразуван и преминал към ищцовото дружество. Вноските по кредита били правени от „К.-Ц.Т.“ ЕООД, а Ц. Т. заминал да работи в чужбина, като превеждал парите на жена си, която ги предавала на свидетелката, а последната ги внасяла по сметка на ищцовото дружество. Сумите послужили за погасяване само на лихвите по кредита.

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните изводи от правна страна:

Съдът намира за безспорно установено, че ответникът по настоящото дело Ц. Т. и третото лице – цедент П.К. са били валидно обвързани от сключен на 24.08.2005 год. договор за заем, като с последващи спогодби от 11.07.2007 год. и 29.12.2010 год. отношенията по първоначалния договор са били преуредени, включително чрез извършена обективна и субективна новация. Неоснователно е възражението на ответника, че по делото е останало недоказано реалното предоставяне на сумата по договора за заем от първоначалния заемодател. Обстоятелството, че договорът за заем в действителност е бил сключен чрез предоставянето на сумата /т.к. е реален договор/ се доказва по категоричен начин от приложения н.а. № 27/24.08.2005 год. за учредяване на договорна ипотека, в който се съдържа извънсъдебно признание на заемополучателят Ц. Т., че е получил „дадената в заем сума по договора за заем“, подробно описан в пункт първи на нотариалния акт, а именно – левовата равностойност на 6 647,63 евро по договор за заем от 24.08.2005 год., сключен с между П.К. – заемодател и Ц. Т. – заемател, като според този договор е била уговорена и месечна лихва в размер на 3% за срок от 60 месеца /до изтичане срока на договора/. С последваща спогодба от 11.07.2007 год. страните по първоначалния договор са установили по взаимно съгласие какъв е размерът на дълга към момента на спогодбата – 13000 лева главница и договорна лихва и са преуредили отношенията си, като са подписали нов погасителен план. Установява се също така, че с договор за цесия от 01.10.2010 год. първоначалният кредитор /заемодател/ П.Т.К. е прехвърлил на ищеца по настоящото дело „П.К.“ ООД вземанията си към Ц. Т. по силата на договора за заем от 24.08.2005 год. Без значение е обстоятелството дали и кога до длъжника е достигнало уведомлението от 01.10.2010 год. за извършената цесия по чл. 99 от ЗЗД. Съобщаването на длъжника за извършената цесия не е елемент от фактическия състав на договора и е ирелевантно за пораждане на правни последици между страните по него (арг. от Калайджиев А.

„Облигационно право. Обща част”, трето издание, изд. „Сиби”, 2005г., стр. 490). Със сключването му вземането преминава в патримониума на цесионера, без да са необходими допълнителни волеизявления, правни или фактически действия. Уведомяването по чл. 99, ал. 4 от ЗЗД стабилизира правата в лицето на цесионера и след получаването му длъжникът не може да изпълни валидно другиму. Длъжникът може да възразява успешно за липсата на уведомяване само ако едновременно с това твърди, че вече е изпълнил на стария кредитор или на овластено от този кредитор лице до момента на уведомлението. В случая такива твърдения и доказателства за извършено плащане в полза на стария кредитор по делото не са налице. След като бъде известен за цесията, длъжникът не може да възразява на претенцията на цесионера за реално изпълнение на основание липсата на уведомяване. До момента на уведомяването длъжникът има право да откаже да плати на всяко лице, което е различно от първоначалния му кредитор (вкл. и на цесионера), тъй като за всяко трето лице по договора за цесия (т.е. вкл. и за длъжника), титуляр на вземането остава цедентът. В конкретния казус обаче ответникът – заемател не навежда възражения, че е изпълнил задължението си по договора за заем към първоначалния кредитор, а обстоятелството, че е бил наясно с извършената цесия е видно от съдържанието на процесната спогодба от 29.12.2010 год., с която се преуреждат именно отношенията във връзка с договора за заем, но вече с новия кредитор – с цесионера „П.К.“ ООД, като изрично са посочени както договора за заем, така и обстоятелството, че вземанията по него са прехвърлени на приобретателя – ищцовото дружество. В тази спогодба също се съдържа признание за съществуващия дълг на заемателя по силата на заемния договор. Със спогодбата е налице преуреждане на отношенията във връзка с договора за заем, като са уговорени нови срокове за погасяване на неиздължената част от дълга, нова договорна месечна лихва и неустойки, като освен това представляваното от длъжника Ц. Т. дружество „К.-Ц.Т.“ ЕООД е встъпило като солидарно отговорен длъжник /чл. 101 от ЗЗД/. Постигнатата между страните спогодба представлява „новация“ – договор, по силата на който старият дълг по едно валидно правоотношение се подновява с ново съглашение. Разликата между стария и новия дълг се изразява в това, че е налице нов кредитор /той вече е станал такъв по силата на договора за цесия/, като встъпва нов солидарен длъжник и е налице разлика в клаузите относно предмета на договора – въвеждат се изцяло нови задължения за неустойка и нов срок за изпълнение, което е допустимо. По своята правна същност новацията представлява един договор, чрез който едно задължение се погасява, а на негово място възниква ново. Предпоставките за новацията са следните: наличие на валиден дълг; създаване на ново задължение; намерение за новирание; смяна на някоя от страните, респективно разлика между двете задължения. Новацията може да бъде обективна и субективна. При субективната е налице промяна на субектите на правоотношението - ако се заменя кредиторът новацията е активна, а ако смяната е в лицето на длъжника, новацията е пасивна. В случая, както беше посочено, първоначално заемно правоотношение е било валидно, като със спогодбата същото е новирано чрез встъпване на още един солидарен длъжник и преуреждане на сроковете за изпълнение с въвеждане на нова договорна лихва и неустойки. Спогодбата е нищожна единствено в частта, в която с чл. 6 от същата е предвидено, че учреденото то

третите лица обезпечение – ипотека, запазва действието си до изпълнение на задълженията на длъжниците по спогодбата. Това е така, тъй като съгласно чл. 107, ал. 1 изр. 2 от ЗЗД обезпеченията на старото задължение се запазват за новото, само ако лицата, които са ги дали, се съгласят за това. В случая не е налице такова съгласие на ипотекарните длъжници, дадено в нотариална форма. Поради това и в тази част спогодбата е призната за нищожна по предявения инцидентен установителен иск с решението от 30.01.2023 год. по гр.д. № 215/2022 год. на Пирдопския районен съд, което в тази част не е обжалвано и е влязло в сила. Настоящият състав намира, че спогодбата в останалата ѝ част е валидна. Несъстоятелни са оплакванията на ответниците /ищци по инцидентния установителен иск/ за нищожност на спогодбата поради невъзможен предмет. Съобразно утвърдената съдебна практиката невъзможен предмет на договора е налице, когато към момента на сключването му такъв липсва - вече не съществува или е погинал и не съществува в оборота. Невъзможен предмет на договора е налице, когато има начална невъзможност за изпълнение, т.е., когато предмет на договора е обект, който е изключен от гражданския оборот или който в нито един момент не би могъл да бъде предмет на прехвърлителна сделка, като този порок не може да бъде saniран. В случая предмет на договора е дадения заем по силата на договора от 24.08.2005 год., който е валидно сключен, по изложените по-горе съображения. Не е налице и неяснота относно размера на дълга – в спогодбата са посочени както размера на непогасената главница, така и новият срок за изпълнение, уговорената месечна и дължимите неустойки. Настоящият състав споделя и препраща и към мотивите на ПРС съд за това, че предметът на спогодбата е изцяло възможен, тъй като касае за плащане на определени суми, които са конкретно посочени, а предмет, имащ парично изражение, е винаги възможен. Спогодбата не е нищожна и в частта относно уговорената лихва в чл. 3, ал. 1 и неустойката по чл. 3, ал. 6 на твърдяното от ответниците основание - противоречие с добрите нрави поради прекомерност. Уговорената месечна лихва е в размер на 2,35% върху останалата неиздължена част от заетата сума – 12 500 лева, т.е. ГЛП възлиза на 28,2%. При преценка дали тази уговорка е нищожна поради противоречие с добрите нрави, следва да се съобразят конкретните данни по производството – в този смисъл решение № 61/21.10.2015 г., т. д. № 894/2014 г. на I т. о. на ВКС. Утвърдената съдебна практика приема, че противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, съществено надвишаваща трикратния размер на законната лихва - решение № 906/30.12.2004 г. по гр. д. 1106/2003 г. на ВКС, II г. о., решение № 378/18.05.2006 г. по гр. д. 315/2005 г. на ВКС, II г. о. Решение № 1270/09.01.2009 г. по гр. д. 5093/2007 г. на ВКС; Определение № 901/10.07.2015 г. по гр. д. 6295/2014 г. на ВКС и др. В случая такова превишение не е налице. Освен това, независимо че претендира договорна лихва по чл. 3, ал. 1 от спогодбата, в счетоводната справка и в петитума на предявения иск ищецът е предявил иска си в по-малък размер /претендираната сума по размер съответства на размера на законната лихва за процесния период/.

Не е нищожна и клаузата за заплащане на еднократна неустойка в размер на 20% върху неиздължения остатък от главницата, ако кредиторът бъде принуден да се удовлетвори по съдебен път /чл. 3, ал. 6 от спогодбата/. По въпросите относно

предпоставките, при които съдът може да намали уговорената неустойка и за разпределението на доказателствената тежест при доказване на прекомерност на неустойката е налице практика на ВКС, формирана с Решение № 88 от 22.06.2010 г. по т. д. №911/2009 г. на ВКС, I т.о. и Решение № 12 от 21.03.2011 г. по т. д. №1056/2009г. на ВКС, I т.о. В посочените решения се приема, че прекомерната неустойка поначало е действително задължение, което може само да бъде намалявано, без обаче да отпада изцяло, при това намаляването би следвало да се осъществи чрез предприемане на активни действия от страна на длъжника в съдебното производство, като в случай на висящ съдебен процес, длъжникът би могъл да противопостави възражение като процесуално средство за защита срещу предявения иск за присъждане на договорната неустойка. Прекомерната неустойка не се намалява по право или служебно от съда, а само ако правото на намаляване бъде упражнено от длъжника. В този случай, при намаляване на неустойката ще следва да се установява съотношението с претърпените вреди, което не означава непременно, че тя следва да бъде сведена точно до тях, и при отсъствие на данни за тези вреди, предвид характера на иска по чл. 92 ЗЗД и при незаявено и необосновано с аргументи искане от страна на длъжника за намаляване на неустойката, не би следвало да се възлага на съда служебно да замества една от страните /неизправната/, чрез промяна в правната сфера на изправната страна по договора. В Решение № 12 от 21.03.2011 г. по т. д. №1056/2009г. на ВКС, I т.о. се приема, че при намаляване на неустойката доказателствената тежест за претърпените вреди е върху длъжника, тъй като установяването на несъответствието на неустойката с вредата не е въпрос на право, а на факт, който подлежи на доказване. Намаляването не цели да установи пълна еквивалентност между неустойката и действително понесените вреди, като този извод се налага от дефинитивно определения ѝ обезпечителен и санкционен характер. Преценка за прекомерност на неустойката не може да бъде извършена само въз основа на уговорения в договора размер, без да бъдат ангажирани доказателства относно действителния размер на претърпените от кредитора вреди. Освен обезпечителна и обезщетителна не на последно място неустойката изпълнява и наказателна функция, тъй като кредиторът е в право да претендира неустойката и когато вреди изобщо не са настъпили, или не са настъпили в предвидения размер. В случая страните са определили предварително размера на щетите, които изправната по договора страна ще претърпи, ако другата страна не изпълни задълженията си. Щом като вредите от неизпълнението на неизправната страна са предварително определени от страните, то изправната страна не е длъжна да доказва техния размер, а когато ответникът възражава, че неустойката е прекомерно голяма, същият трябва (съгласно чл. 154, ал. 1 от ГПК) да докаже това свое възражение. В настоящия случай това не е сторено от ответниците по делото. С оглед това и предявеният инцидентен установителен иск за прогласяване нищожността на спогодбата в останалите ѝ части е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

Настоящият състав намира за основателни предявените иски по чл. 422 от ГПК за признаване за установено на основание чл. 422, ал. 1 от ГПК съществуването на вземанията на „П.К.“ ООД против Ц. Т. Т. от гр. Е. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД, гр. Е. въз основа на спогодба от

29.12.2010 год., за което е издадена заповед за изпълнение на парично задължение № 131/24.07.2013 год. по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 216/2013 год. по описа на ЕтРС, както следва: 12 500 лева – главница, ведно със законната лихва, считано от 24.07.2013 год. – датата на подаване на заявлението в съда до изплащане на вземането и сумата 2500 лева – еднократна договорна неустойка по чл. 3, ал. 6 от спогодбата. Това е така, тъй като от заключението на вещото лице и останалите събрани по делото доказателства се установи, че през периода 01.01.2011 год. – 31.12.2012 год. ответното дружество е заплатило на ищеца общо сумата 3720 лева, а през м. януари 2013 год. – една вноска в размер на 200 лева, или общо 3920 лева, с които са погасени договорните лихви по чл. 3, ал. 4 вр. б. „б“ от Преамбюла на спогодбата в размер на 2 920 лева, дължими към 28.12.2010 год., както и част в размер на 1000 лева от дължимата договорна лихва върху главницата за периода 01.01.2011 год. – 31.12.2011 год., по правилото на чл. 76, ал. 2 от ЗЗД. Според заключението на вещото лице Д. договорната месечна лихва от 2,35% върху главницата от 12 500 лева възлиза общо на 10 575 лева /293,75 лева месечно със срок на издължаване 36 месеца/, т.е. в по-голям от претендирания в настоящото производство размер /равен на законната лихва/, но тъй като ищецът не е изменил /увеличил/ размера на иска по реда на чл. 214, ал. 1 от ГПК, същият следва да бъде уважен, така както е предявен. С оглед изхода на спора, ответниците дължат на ищеца и направените в заповедното производство разноси в размер на 1943,30 лева, от които 343,30 лева за държавна такса и 1600 лева адвокатско възнаграждение, както и сумата 1738,30 лева, представляваща направените в исковото производство пред районния съд разноси, съгласно списък по чл. 80 от ГПК.

Тъй като изводите на настоящата инстанция съвпадат с тези на районния съд, обжалваното решение от 25.03.2019 год. по предявените от „П.К.“ ООД главни икове по чл. 422 от ГПК следва да бъде потвърдено.

По подадената въззивна жалба от ответниците срещу допълнителното решение от 01.10.2019 год. на РС-Е., настоящият състав намира следното:

При постановяване на решението по предявените главни икове съдът е пропуснал да посочи в диспозитива на съдебното решение ЕИК и адрес на управление на ищеца „П.К.“ ООД, както и на ответника „К.-Ц.Т.“ ЕООД, както и ЕГН и постоянен адрес на ответника Ц. Т.. По молба на ищеца чрез адв. А. от 31.07.2019 год. съдът е отстранил тези пропуски и е постановил допълнителното решение, в което е допълнен диспозитива на съдебното решение. В случая не се касае за допълване на решение по реда на чл. 250 от ГПК, което е обусловено с преклузивен срок и става само по искане на някоя от страните, а за поправка на допуснатата грешка в индивидуализацията на страните в диспозитива на съдебния акт по реда на чл. 247 от ГПК, което може да стане по искане на всяка от страните или по инициатива на съда, като не е обвързано с определен срок. Съгласно чл. 247, ал. 3 от ГПК призоваването на страните в открито съдебно заседание също не е задължително условие за извършване на исканата поправка. Поради това допълнителното решение е допустимо и законосъобразно /независимо от посочената в мотивите на районния съд погрешна квалификация на искането по чл. 250 от ГПК/ и също следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора жалбоподателите следва да бъдат осъдени да заплатят на въззиваемия и сумата 1045 лева, представляваща направени разноски за адвокатско възнаграждение във въззивното производство съгласно договор за правна защита от 29.07.2019 год. на л. 41 по гр.д. № 860/2019 год. по описа на СОС, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

Воден от горното, Софийският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 12 от 25.03.2019 год. по гр. дело № 447/2018 год. на РС-Е., както и допълнително решение от 01.01.2019 год. на РС-Е. по същото дело.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 10 от 30.01.2023 год. по гр.д. № 215/2022 год. на РС-Пирдоп в ЧАСТТА, с която съдът е отхвърлил като неоснователен предявения от Ц. Т. Т. и „К.-Ц.Т.“ ЕООД срещу „П.К.“ ООД инцидентен установителен иск с правно основание чл. 212 ГПК вр. чл. 26, ал. 1 и ал. 2, пр. 1 от ЗЗД за прогласяване нищожността на спогодба от 29.12.2010 год., сключена между страните - „П.К.“ ООД като кредитор, от една страна, и Ц. Т. Т. в лично качество и като управител на „К.-Ц.Т.“ ЕООД - длъжници, от друга страна, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА Ц. Т. Т. ЕГН *****, гр. Е., ул. „А. А.ов“ № 15 и „К.-Ц.Т.“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. Е., ул. „А. А.ов“ № 15, да заплатят на „П.К.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр. Е., ул. „М.Г.“ № 47, сумата 1045 /хиляда четиридесет и пет/ лева, представляваща направени разноски за адвокатско възнаграждение във въззивното производство, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

Решението може да се обжалва в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____